

Το νέο Κανονιστικό Πλαίσιο για τις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες. Προοπτικές και Αναμενόμενα Αποτελέσματα

Robert Verrue, Γενικός Διευθυντής της Γενικής Διεύθυνσης «Κοινωνία της Πληροφορίας» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής

1. Εισαγωγή

Το Μάρτιο του 2000 στη Λισαβόνα, οι Ευρωπαίοι ηγέτες συμφώνησαν σε ένα νέο στρατηγικό στόχο για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), δηλαδή να γίνει η πιο ανταγωνιστική και δυναμική, βασισμένη στη γνώση οικονομία στον κόσμο. Αυτή η οικονομία θα πρέπει να συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη με περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας και ευρύτερη κοινωνική συνοχή.

Για την επίτευξη αυτού του στόχου, η Επιτροπή έχει διαμορφώσει μια γενική στρατηγική: Το Σχέδιο Δράσης «Ηλεκτρονική Ευρώπη (eEurope)». Το Σχέδιο «Ηλεκτρονική Ευρώπη» αποτελεί έναν οδηγό χάραξης πολιτικής μέχρι το τέλος του 2002, ο οποίος στοχεύει στην προώθηση της δυνατότητας σύνδεσης και την αναγνώριση του ρόλου του Διαδικτύου ως βασικής πηγής αυξημένης παραγωγικότητας και ανάπτυξης. Πράγματι, η επανάσταση του Διαδικτύου, το φαινόμενο της σύγκλισης και η διαδικασία της ψηφιοποίησης κατέστησαν επιτακτική μια θεμελιώδη εξέλιξη στον τρόπο κανονιστικής προσέγγισης των δικτύων και των υπηρεσιών Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών από την πλευρά της Κοινότητας. Η απάντηση της Κοινότητας ήταν μια συνολική αναθεώρηση της υφιστάμενης νομοθεσίας με τη δημιουργία ενός νέου Κανονιστικού Πλαισίου, το οποίο θα αρχίσει να εφαρμόζεται στην ΕΕ από τις 25 Ιουλίου του 2003.

Το νέο Κανονιστικό Πλαίσιο για τις Ηλεκτρονικές Επικοινωνίες καταδεικνύει τη δέσμευση της Επιτροπής να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις των ηγετών της ΕΕ και να διαμορφώσει την κατάλληλη πολιτική, προκειμένου να συμβαδίζει η Ευρώπη με τη βασισμένη στη γνώση οικονομία.

2. Βασικά χαρακτηριστικά του νέου κανονιστικού «πακέτου»

Το νέο Κανονιστικό Πλαίσιο θα είναι ευέλικτο, ήπιο (όσον αφορά στο βαθμό κανονιστικής παρέμβασης) και θα παρέχει σταθερότητα και διαφάνεια σε κανονιστικό επίπεδο.

Προκειμένου να ανταποκριθεί στις ανάγκες ενός περιβάλλοντος με αυξανόμενο βαθμό σύγκλισης, το νέο Κανονιστικό Πλαίσιο θα εφαρμοσθεί με τον ίδιο τρόπο σε όλα τα δίκτυα μετάδοσης. Αυτή η τεχνολογική ουδετερότητα ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της -βασισμένης στο Διαδίκτυο- σύγκλισης ανάμεσα στις τηλεπικοινωνίες, την πληροφορική και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και παρέχει στην ΕΕ ένα κανονιστικό πλαίσιο που προωθεί τον ανταγωνισμό.

Όσον αφορά στην αδειοδότηση, το νέο Πλαίσιο καταργεί με δραστικό τρόπο τη γραφειοκρατία, η οποία εμποδίζει την είσοδο στις εθνικές αγορές, αντικαθιστώντας τις Ειδικές Άδειες με τις Γενικές Καταχωρήσεις για την παροχή υπηρεσιών. Με αυτόν τον τρόπο απομακρύνεται κάθε δυνατότητα των Εθνικών Ρυθμιστικών Αρχών να επιμεινούν, όπως πολλές έχουν κάνει, στη διεξαγωγή ελέγχου συμμόρφωσης με τους όρους της άδειας πριν επιτρέψουν στους τηλεπικοινωνιακούς παρόχους να ξεκινήσουν την παροχή υπηρεσιών σε καταναλωτές και επιχειρήσεις.

Εξάλλου, το νέο Κανονιστικό Πλαίσιο χαρακτηρίζεται από ευελιξία. Θα επιτρέπει τη σταδιακή υποχώρηση της κανονιστικής ρύθμισης εξασφαλίζοντας ότι οι κανονιστικές

υποχρεώσεις των παιχτών της αγοράς θα αίρονται μόλις επιτυγχάνεται αποτελεσματικός ανταγωνισμός σε μια αγορά και θα στηρίζεται (τελικά) σε μεγαλύτερο βαθμό στους κανόνες ανταγωνισμού της ΕΕ. Το νέο Πλαίσιο παρεμβαίνει ρυθμιστικά μόνο όπου είναι απολύτως απαραίτητο και επιβάλλει τη λιγότερο επαχθή υποχρέωση που απαιτείται για την επίλυση του προβλήματος, ώστε να προωθηθεί ο ανταγωνισμός.

Υπό το υφιστάμενο δίκαιο της ΕΕ, το όριο για την επιβολή υποχρεώσεων από τις Εθνικές Ρυθμιστικές Αρχές -η έννοια της Σημαντικής Ισχύος στην Αγορά- βασίζεται στην ύπαρξη μεριδίου αγοράς ύψους 25%. Υπό το νέο Πλαίσιο, το σημείο αυτό θα βασίζεται στην έννοια της Δεσπόζουσας Θέσης, όπως αυτή ορίζεται στο δίκαιο ανταγωνισμού. Με αυτόν τον τρόπο θα εξασφαλισθεί ότι οποιαδήποτε κανονιστική παρέμβαση θα πραγματοποιείται μόνο όπου είναι απολύτως αναγκαίο από πλευράς ανταγωνισμού.

Όσον αφορά στον ορισμό της αγοράς, υπάρχει πολύ περισσότερη ευελιξία σε σχέση με τις υπάρχουσες οδηγίες. Οι Ρυθμιστικές Αρχές θα έχουν επίσης, περισσότερη διακριτική ευχέρεια να επιλέξουν τις υποχρεώσεις που θα πρέπει να επιβληθούν στους παρόχους με Σημαντική Ισχύ στην Αγορά. Θα μπορούν να επιλέξουν από ένα ευρύτατο κατάλογο το μέτρο που κρίνεται πλέον ενδεδειγμένο ενόψει των εθνικών συνθηκών.

Η συνοχή είναι ένα άλλο βασικό μέλημα του νέου Πλαισίου. Η πρόκληση είναι να εξασφαλισθεί ότι η ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς δε διακυβεύεται από την αυξημένη ευελιξία που θα απολαμβάνουν οι Ρυθμιστικές Αρχές. Το νέο Πλαίσιο περιέχει ένα σύστημα ελέγχων και ισορροπιών. Από τη μια πλευρά, αποτελείται από διαδικασίες διαβουλεύσεων και διαφάνειας σε όλη την ΕΕ. Οι Εθνικές Ρυθμιστικές Αρχές θα είναι υποχρεωμένες να συνεργάζονται μεταξύ τους και με την Επιτροπή σε θέματα που δύνανται να επηρεάσουν την εσωτερική αγορά.

Από την άλλη πλευρά, το νέο Κανονιστικό Πλαίσιο δίνει στην Επιτροπή την εξουσία να

απαιτήσει από τις Εθνικές Ρυθμιστικές Αρχές να αποσύρουν εθνικά μέτρα που είναι στο στάδιο σχεδιασμού σε βασικές περιοχές που συνδέονται με τη λειτουργία της ενιαίας αγοράς. Αυτό καλύπτει μέτρα σχετικά με τον ορισμό της αγοράς, καθώς επίσης και τον ορισμό ή μη επιχειρήσεων με Σημαντική Ισχύ στην Αγορά. Πρόκειται για έναν εύλογο τελικό συμβιβασμό ως προς την κατανομή των υποχρεώσεων και των εξουσιών μεταξύ εθνικού και ευρωπαϊκού επιπέδου.

Έγκεται τώρα στην Επιτροπή να κάνει το μηχανισμό διαφάνειας να λειτουργήσει αποτελεσματικά και αποδοτικά. Η Επιτροπή συζητά με κράτη μέλη και τις Εθνικές Ρυθμιστικές Αρχές ποιος είναι ο καλύτερος τρόπος για την εφαρμογή του συστήματος και τη διασφάλιση της θέσης των αναγκαιών εσωτερικών διαδικασιών. Με πρωτοβουλία της Επιτροπής πρόκειται να δημιουργηθεί μια Ομάδα Ευρωπαϊκών Ρυθμιστικών Αρχών, της οποίας η λειτουργία θα ξεκινήσει το δεύτερο μισό του 2002.

Η Οδηγία για την Προστασία Προσωπικών Δεδομένων των Ηλεκτρονικών Επικοινωνιών έπρεπε να συμπορευθεί με τις υπόλοιπες Οδηγίες. Φέτος το Μάιο, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο κατέληξαν σε συμβιβασμό γι' αυτήν την προτεινόμενη Οδηγία, γεγονός που θα επιτρέψει την ταυτόχρονη εφαρμογή και των πέντε Οδηγιών.

Η συμφωνία γι' αυτό το «πακέτο» παρέχει επιπλέον οφέλη για τους Ευρωπαίους πολίτες και για την ανάπτυξη της «Κοινωνίας της Πληροφορίας», ενώ παράλληλα στέλνει στην αγορά ένα σημαντικό δετικό μήνυμα.

3. Παρεπόμενα μέτρα

Υπάρχουν δύο μέτρα μη-νομοθετικού χαρακτήρα τα οποία προβλέπονται από το νέο Πλαίσιο. Πρόκειται για το τελικό κείμενο με τις Κατευθυντήριες Γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την ανάλυση αγοράς και την εκτίμηση της Σημαντικής Ισχύος στην Αγορά. Οι Κατευθυντήριες Γραμμές θα βοηθήσουν τις Εθνικές Ρυθμιστικές Αρχές στον προσδιορισμό της γεωγραφικής συνιστώσας των σχετικών αγορών ή ακόμα και στον εντοπισμό σχετικών αγορών που χρήζουν ρύθμισης, καθώς και στον υπολογισμό του επιπέδου του ανταγωνισμού σε μια σχετική αγορά.

Επιπλέον, υπάρχει ένα σχέδιο Σύστασης της Επιτροπής για τις σχετικές αγορές οι οποίες δικαιολογούν εκ των προτέρων (ex ante)

ρυθμιστική παρέμβαση. Η Σύσταση θα βασίζεται στις αγορές που περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας Πλαίσιο.

Η υιοθέτηση του τελικού κειμένου της Σύστασης, κατά τη διάρκεια του τρέχοντος έτους, θα σηματοδοτήσει την ανάλυση από τις Εθνικές Ρυθμιστικές Αρχές αυτών των αγορών στις επικράτειές τους. Με αυτήν την προσέγγιση, μεγάλο κομμάτι της ανάλυσης της αγοράς θα έχει ολοκληρωθεί μέχρι την ημερομηνία εφαρμογής των εθνικών μέτρων εναρμόνισης με τις νέες Οδηγίες στις 25 Ιουλίου 2003.

4. Ευρυζωνική πρόσβαση

Σύμφωνα με τον Κανονισμό που τέθηκε σε ισχύ στις αρχές του 2001 και ο οποίος υιοθετήθηκε σε χρόνο ρεκόρ, κατά τη διάρκεια του 2000, οι κοινοποιημένοι φορείς εκμετάλλευσης υποχρεούνται να επιτρέψουν στους νεοεισερχόμενους να κάνουν χρήση του τοπικού δικτύου πρόσβασης, προκειμένου να προσφέρουν τις υπηρεσίες τους. Ο ανταγωνισμός σε επίπεδο τοπικής πρόσβασης αποτελεί ουσιώδη παράγοντα για την εξάπλωση δικτύων ευρείας ζώνης.

Εξάλλου, αποτελεί βήμα ζωτικής σημασίας για την ανάπτυξη ευρυζωνικής πλατφόρμας για το Διαδίκτυο. Εντούτοις, δυσκολίες στην εφαρμογή, σε συνδυασμό με προβλήματα σχετικά με τις χρηματοοικονομικές αγορές, υποδηλώνουν ότι μέχρι πρόσφατα η συνολική πρόοδος υπήρξε αργή, ενώ ωστόσο, νομικές διαδικασίες της Επιτροπής εις βάρος των κρατών μελών είχαν ως αποτέλεσμα ταχύτερη πρόοδο σε κανονιστικό επίπεδο.

Ένας πρώτος γύρος διαδικασιών παραβίασης τον περασμένο Δεκέμβριο επέφερε άμεσα αποτελέσματα. Ακολούθησε ένας επιπλέον γύρος στα μέσα Μαρτίου, τα αποτελέσματα του οποίου αναμένονται από την Επιτροπή. Υπάρχει κίνδυνος αρκετοί κοινοποιημένοι φορείς εκμετάλλευσης, απουσία αποτελεσματικού ανταγωνισμού, να αναπτύξουν τις δικές τους υπηρεσίες ADSL. Συνεπώς, η Επιτροπή συνεχίζει να παρακολουθεί στενά την εφαρμογή της Αδεσμοποίησης Πρόσβασης στον Τοπικό Βρόχο, προκειμένου να επιταχύνει την ολοκλήρωσή της.

Εντούτοις, τόσο η Επιτροπή όσο και οι Εθνικές Ρυθμιστικές Αρχές πρέπει να παραμείνουν προσεκτικές και να εξασφαλίσουν ότι οι στρατηγικές μας θα προσαρμοσθούν γρήγορα στο εναλλασσόμενο περιβάλλον

-τόσο των αγορών όσο και των τεχνολογιών και να διασφαλίσουν ότι η σύγκλιση θα οδηγήσει σε αύξηση και όχι μείωση των επιλογών, σε μεγαλύτερο ανταγωνισμό και όχι σε μεγαλύτερη συγκέντρωση ελέγχου.

5. Συμπεράσματα/ «Ηλεκτρονική Ευρώπη 2005»

Τα ευρωπαϊκά όργανα έχουν ολοκληρώσει ως επί το πλείστον τους στόχους που είχε θέσει η Συνάντηση Κορυφής της Λισαβόνας. Παρόλα αυτά, το θέμα δεν έχει ολοκληρωθεί, οι διαδικασίες βρίσκονται ακόμα σε εξέλιξη.

Η τελευταία Σύνοδος Κορυφής της Βαρκελώνης εξήρε τη σημασία της στρατηγικής της ΕΕ για την «Κοινωνία της Πληροφορίας» και της «Ηλεκτρονικής Ευρώπης» ειδικότερα. Οι ηγέτες της ΕΕ κάλεσαν την Επιτροπή να καταρτίσει ένα νέο Σχέδιο Δράσης. Η απάντηση της Επιτροπής ήταν ένα πλήρες πρόγραμμα δράσης για την «Ηλεκτρονική Ευρώπη 2005», το οποίο υιοθετήθηκε τον (περασμένο) Μάιο. Το πρόγραμμα έχει σχεδιαστεί ώστε να τονώσει θέματα εφαρμογής και περιεχομένου, καθώς και την ανάπτυξη υποδομών. Επιπλέον, είμαστε γνώστες των δυσκολιών τις οποίες αντιμετωπίζει η βιομηχανία. Για το λόγο αυτό, το πρόγραμμα «Ηλεκτρονική Ευρώπη 2005» προσπαθεί να δημιουργήσει ένα πιο ελκυστικό περιβάλλον για ιδιωτικές επενδύσεις και για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

Ευρυζωνική πρόσβαση, ασφάλεια, δημόσιες υπηρεσίες μέσω Διαδικτύου και ηλεκτρονικό επιχειρείν αποτελούν κεντρικές προτεραιότητες του Σχεδίου Δράσης «Ηλεκτρονική Ευρώπη 2005». Η ευρυζωνική πρόσβαση είναι η κινητήρια δύναμη για το επόμενο στάδιο επέκτασης σε αυτόν τον τομέα. Η προώθηση αυτού του ισχυρού παράγοντα αποτελεί σαφή στόχο του εν λόγω Σχεδίου Δράσης.

Τέλος, τονίζεται ότι το νέο Σχέδιο Δράσης θα δώσει σε όλους την ευκαιρία να είναι νικητές στην παγκόσμια «Κοινωνία της Πληροφορίας», δηλ. να συμμετέχουν και να συνεισφέρουν ενεργά σε αυτήν την προσπάθεια. Αυτή είναι η φιλοσοφία και η δομή του Σχεδίου Δράσης «Ηλεκτρονική Ευρώπη 2005». Εάν οι ευρωπαϊκοί δεσμοί και τα κράτη μέλη επιτύχουν το στόχο, η Ευρώπη θα μπορέσει πραγματικά να αποτελέσει την παγκόσμια δύναμη στην οικονομία της γνώσης.